ԻՆՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 2,591 — Կ. ՊՈԼԻՍ. 1905, ՄԱՐՏ 21 — 3 ԱՊՐԻԼ — 27 ՄԻՒՀԱՐԻԷ, 1323 — 21 ՄԱՐԹ 1321 — ԵՐԿՈՒՇԱՐԹԻ

ՕԶԳԱՑԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԻԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ԲԻԶԱՆԴ ՔԻԶԵԱՆ

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, № 23-25
CONSTANTINOPLE

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

پوزانتيون
يومية ارمنية سياسية غزتة وادبية
پوزانت كچيان
جاده سى باب عالى قابوسى نمره ٢٣-٢٥
قسطنطنيه

Անկախ եւ Անջաս Կարծիքներ

ՆԱԲԵԿԸ, ՄԵՐ ՏԵՏՐԱԿՆ ԵՒ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆԸ.—ՄԱՐԳԱՐԻՏՆ ԵՒ ՆՈՒԱԳԸ.—ՏՈՒԹԸՆԻ ՅՕԴՈՒԱԾԱԳՐԻՆ ԵՒ «ՓԻՒԶԱՆԴԻՈՆԻ» ԱՐՄԱՆՔՆ ՈՒ ԶԱՐՄԱՆՔԸ·

Այսօր պիտի խօսիմ գրական պայքարի մը վրայ օրուն մէջ անձնական բաժին մ'ունիմ։ Երկու երեք տարի է որ նարեկի պլեսքոնեան թագմանութիւնն հրապարակ եկած է ամբողջովին և ոչ ոք, պզտիկ եւած է ամբողջովին և ոչ ոք, մինչեւ յայսօր, բաց ի սկզբնական վէրվերումէն—ոչ պլեսքոնական, ո՛չ վեղարաւոր, հրապարակ եւած չէր անկողմնակալ քննադատութեան մը բովէն անցընելու այդ հրատարակութիւնը լուկ ի սէր գրականութեան, ի սէր նարեկացւոյ։ Մենք այդ բանը սահպուհզացնք ընելու այսօր և ահա մեր վեղարաւոր բարեկամք եռեւէ հեռւէ հրապարակ կուգան Լոյսի մէջ քննադատելու համար մեր քննադատութիւնը։ Այո՛, քննադատութեան քննադատութիւնն ալ կ'ըլլայ, ինչու չըլայ։ Չէ մի որ Ս. Աւետարանն ըսած է «որով չափով չափէք նովին չափով չափեսցի ձեզ»։ Ես բնաւ դժգոհ և խռովիլու չեմ քննադատութենէ, ընդհակառակն ուրախ եմ որ բարեհաճեր են կարեւորութիւն ընծայել մեր գործնքեայ աշխատութեան և զբաղիլ անով։ Այս պատճառով եկեղեցականք, գործիս արժէքը սակի կէս բերան մը խոստովանելով հանդերձ, ըստ կարելւոյն խծդծել կ'ըլան եղեր զայն սակայն, կամ հեգնութեան սուր սլաքներով նետառոր կ'ընեն եղեր զիս (բարեբախտաբար չատ անյաջող կերպով) այս ալ հոգ չէ։ Ես սկզբամբ աւելի փափաքելի եղած եմ միշտ որ գործի մը հեղինակը չտիպուի ինք անձամբ պաշտպանելու իր գործը, այլ գործնքն չէզոք անձինք սասնածնեն այդ գործը թեր ու դէմ։ Բայց ըստ ոչափ մեր մէջ սովորութիւն չէ եղած այդ, ընթերցողք ներողամիտ պիտի ըլլան յաւասամ, որ անձամբ իմ երկու պաշտպանել փութամ յարուցած քննադատութեանց դէմ, որք մասամբ անիրաւ կամ սխալ են, մասամբ ալ խծդծանք անկարեւոր կէտերու վրայ։

Արդ աչքէ անցնենք համառօտիւ մեր տերին դէմ եղած առարկութիւնները՝ նախ «Լոյս»ի 10 թիւին մէջ, պատասխանն խմբագրութեան կողմէ, որ կ'յայտարարէ թէ թագմանչին սխալներուն ջով, զորս օրինակներու տարբերութեան միայն կ'վերագրէ, մեք ալ մեր կողմէն բարեր ենք ոխալներ և անճատութիւններ։ զոր օրինակ, նարեկին գրաբարին համար «քնաքիր» ըսեր ենք, մինդեռ այդ աղօթամատեանին թուխերը դեռ գրատնուած չէ կ'ըսէ։ Աւո պարզ խծդծանք է։ Երբ խնդիրը թագմանութեան մը վրայ է, քնաքիր ըսելով կ'հակդծի այն գիրքը զոր թագմանչին առջեւն ունեցեր է և թագմաներ է ուրիշ լեզուի մը։ Այսպէս երբ ըսինք «Միլտոնի հայերէն թագմանութիւնն անգլիերէն բնագիրէն չափ կամ քեռեւս աւելի յաղող եղած է» չենք հակառակ անպատճառ հեղինակին ձեռագիրը, այլ այն անգլիերէն օրինակը զոր թագմանչին աչքի առջեւ ունեցեր է։ Մենք որ յաճախ քննադատն ալ ճիշտ իմ գործածած նշանակութեամբս գործածեր է բնաբէր բառը։ ասոր ի՞նչ կ'ըսէք։

Նարեկի ծն. գլխին մասին բացգէն վարդապետ առաջարկած մեկնութեան ձեւը գրեթէ նոյն և նմանն է մեր դրած մեկնութեան. հետեւաբար հոդ ալ չկայ անձնութիւն մը կամ սխալ մը բարդուած մեր կողմէ։

«Ընկալ քաղցրութեամբ»ին մէջ նաբեկացւոյն պատճած անկողինը մահճակալի կամ մեբէնիի վրայ դրուած ենթադրելը չէի ենթագրեցնիկ, ինձ ոչ, ասելդ, եան. կ'համարիս երկու քննադատ ալ։ Այո՛, քննագիւտ է, բայց ոչ անճան կամ անհաւանական։ Ես «ի հետս ելից»ը կ'հասկըհամ վեր երկնելու ատենս (դէպի անկողինը) ձգած հետքերուս վրայ։ Արդ, ըստ որում նէտ բառը, երբ ոչ թէ դուրս երկնելու, այլ ներս մտնելու վրայ է, վերելքի իմաստը կու տայ, ատկէ կրնայ մակարերուիլ որ անկողինն իր կեցած տեղէն քիչ մը բարձր դիրք ունի եղեր։ Բայց եթէ հետևանական չես համարիր, մի՛ ընդունիր այդ ենթադրութիւնս. ահա այսչափ։

«Գհպանական վառոնութեան»ի մասին ես կ'պնդեմ թէ մարդու համար ըսուած չէ և իմ մեկնութիւնս է հաւանականը։

Ինչ ալնաց անդին, հայր պատասխան, բայց եթէ «և աթոռիսկ վերստին»ին մէջ թագմանութեան կարեւոր սխալ մ'ուղղած ատենս բացատրութեանս ձեւին մէջ անուղղութեամբ «զօրութեամբ քոյ ենթադրելով սխալած է թագմանիչը» ըսելս մինչ պէտք էր ըսել «գանուած ես» դէմ բայը փոխանակ ապառնիի ածմանական կանի վերածելով։» Ահա այս է եղեր անճատութիւնս. ի՞նչ մեծ բան։ Բայց որպէս զի մեր բարեկնորհ քննադատը մխիթարի, ուրեմն կը տանք մեր կողմէ ալ որ տեսրին մէջ 3—3 տեղ ալ «չ» տառին տեղ «Լ» գործածուեր է վրիպակաբ։ Այս ալ բարդեցէք ձեր գլած անճատութիւններուն վրայ։ Անշուշտ չատ դիւրին չէ նարեկի նախադասութիւններուն հետ խաղալ։ եթէ դիւրին ըլար, վեղարաւորք չատերց ըրած պիտի ըլային այդ թագմանութիւնն և քննադատութիւնը որ հուսկ ուրեմն մեզ նման ոչ ծայրագոյն, այլ տրուալ աշխարհականներուս վիճակեցաւ ընել։

Անցնինք Լոյսի 10րդ թիւին մէջ գրող յոչ եկեղեցականին քննադատութեանց, որ մեր տերին պարունակութիւնը և մասնաւոր ըրած ախաները քիչ մ'աւելի մօտէն և աւելի հիմնաւոր կերպով քններ է քան նախորդ քննադատը, զատրի չեչտով մը սուբ (հեգնական) սլաքներ ալ ուղղելով միանգամայն իւր քննադատութեան մէջ, ինչպէս կ'ըսէ Լոյս։

Նախ՝ սա հեգնութեան առարկայ դարձած մասերը քննենք։ Տիրամօր ուղղեալ «Եւ արդ ի վերայ այսքանեաց» աղօթքին մէջ «Նթէ գիս գացես սիրամայր» և հետևորդներուն մասին ես դիտել տուած էի որ Տիրամայր, Սրբուհի կայսեր բառերը կոչական ենթադրել սխալ է և անիմաստ. այլ պէտք է մնկնել «Թէ որ գիս գանես սիրամայր պիտի կոչեմ զքեզ կամ արդարես սիրամայր կ'ըլլաս»ի իմաստով։ Ահա այս դիտողութիւնս է որ հեգնական կ'համարի պարոն Լոյս։ «Ա՛ա գէշ չէ,» կ'ըսէ։ «Հայրս կ'պատմէր որ իր ծանօթներէն մէկը ժամանակին ըմբռիլի մը հետ մրցելէն առաջ՝ Աստուածածնի պատկերին առջեւ աղօթքեր է ընծայել,

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐԱՆ

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ՎՈՒՀԱՀ

ՀԱՏՈՐ ՀԱՅՈՑ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՏՈՒՆ

ՀԵՂԻՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅԱՒՐ

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

(Ի յիշատակ Ընտանեկան Շրջանակի)

Ծնած 1 Յունուար 1870 ի Կարին, Մահացած 30 Մարտ 1931 ի Պոլիս։

Ծնողքը՝ Մարտիրոս Աղա Մամիկոնեան եւ Մարիամ Հանում Ալեքսանեան։

Քոյրերը՝ Սուսաննա Հանում Մամիկոնեան եւ Ալիս Հանում Մամիկոնեան։

Եղբայրները՝ Գրիգոր Աղա Մամիկոնեան եւ Ալեքսանդր Աղա Մամիկոնեան։

Կնոջ ծնողքը՝ Գրիգոր Աղա Ալեքսանեան եւ Մարիամ Հանում Ալեքսանեան։

Կնոջ քոյրերը՝ Մարիամ Հանում Ալեքսանեան եւ Ալիս Հանում Ալեքսանեան։

Կնոջ եղբայրները՝ Ալեքսանդր Աղա Ալեքսանեան եւ Գրիգոր Աղա Ալեքսանեան։

Կնոջ հօրեղբայրը՝ Ալեքսանդր Աղա Ալեքսանեան։

Կնոջ հօրեղբօր կինը՝ Մարիամ Հանում Ալեքսանեան։

Կնոջ հօրեղբօր զաւակները՝ Գրիգոր Աղա Ալեքսանեան եւ Ալեքսանդր Աղա Ալեքսանեան։

Կնոջ հօրաքոյրը՝ Սուսաննա Հանում Ալեքսանեան։

Կնոջ հօրաքրոջ զաւակները՝ Մարիամ Հանում Ալեքսանեան եւ Ալիս Հանում Ալեքսանեան։

Կնոջ մօրեղբայրը՝ Գրիգոր Աղա Ալեքսանեան։

Կնոջ մօրեղբօր կինը՝ Մարիամ Հանում Ալեքսանեան։

Կնոջ մօրեղբօր զաւակները՝ Գրիգոր Աղա Ալեքսանեան եւ Ալեքսանդր Աղա Ալեքսանեան։

Կնոջ մօրաքոյրը՝ Սուսաննա Հանում Ալեքսանեան։

Կնոջ մ

ՊՐԱՎՈՒՆՔ ԵՎ ԿՅԱՆՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ի՞նչ է ասում Ռուսաստանի Դուման Հայոց Ցեղասպանության մասին

—Պարոն նախագահ, ես ուզում եմ հարցնել, թե ինչ է ասում Ռուսաստանի Դուման Հայոց Ցեղասպանության մասին։

—Դուման ոչինչ չի ասում, որովհետև Դուման ոչ մի բան չի ասում։

Ինչո՞ւ Ռուսաստանի Դուման չի ասում Հայոց Ցեղասպանության մասին

—Պարոն նախագահ, ինչո՞ւ Ռուսաստանի Դուման չի ասում Հայոց Ցեղասպանության մասին։

—

ՄԱՐՏԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆԱՏՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԵՆԶԻՆԱՅԻՆ ՀԱՆՔԱՐԱՆ

Ի.— ՈՒՐԲԱԹ ՀՈՒՆԻՍԻ 14ԻՆ

Ճարտար մեքենագէտ Գ. Ա. Ալեքսանեան, որ ութ տարի Ամերիկայի մէջ զբաղած է բենզինային շարժիչներու վերանորոգութեամբ, 200 ձիաոյժ ունեցող մեքենայով կը ճամբորդէ Հայկական Լեռնաշխարհի մէջ, կը հետաքրքրուի ճանապարհներու վիճակով, կը գրանցէ ամէն տեսակ տուեալներ, որոնք կրնան օգտակար ըլլալ ապագայ ճամբորդներուն համար։ Ան կը պատրաստէ նաեւ ճանապարհային քարտէս մը, որ կը հրատարակուի Փետրուարին։

Ներկայ ճամբորդութեան ընթացքին Ալեքսանեան ունեցած է հետեւեալ տեսակցութիւնները։

Երեւան

Երեւանի մէջ ան հանդիպած է Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին Գործոց Նախարար Ա. Խատիսեանի, որ իր կարգին հետաքրքրուած է ճամբորդութեան նպատակով։ Նախարարը Ալեքսանեանին տուած է անհրաժեշտ թղթեր, որոնք կը հեշտացնեն ճամբորդին գործը։

Ալեքսանեան հանդիպած է նաեւ Երեւանի Քաղաքապետ Ա. Յովհաննիսեանի, որ ան ալ հետաքրքրուած է ճամբորդութեան նպատակով։ Քաղաքապետը Ալեքսանեանին տուած է անհրաժեշտ թղթեր, որոնք կը հեշտացնեն ճամբորդին գործը։

Ալեքսանեան հանդիպած է նաեւ Երեւանի Ոստիկանապետ Ա. Ղազարեանի, որ ան ալ հետաքրքրուած է ճամբորդութեան նպատակով։ Ոստիկան